

مردم ایران ارکان مرکزی حزب توده ایران

رفقای حزبی!

سنت های انقلابی حزب توده ایران را حفظ کنید
و در هر مورد از آن الهام بگیرید! تا یخ مبارزات
غنی و سرشار حزب توده ایران را عمیقاً بیاموزید!
وحدت و انضباط حزب خود را تقویت کنید!

رضا رادمش

بدون مبارزه

پیروزی نیست

تأسیس حزب توده ایران در شرایط معین داخلی و خارجی در مهر ماه ۱۳۲۵ معلول ضرورتها و خواستهای طبقاتی و اجتماعی جامعه ما و محصول تغییر اساسی در تناسب نیروها است که بر اثر جنگ دوم جهانی و سقوط حکومت استبدادی بیست ساله رضاشاه بزیان استبداد و استعمار و ارتجاع و بسود نیروهای ملی و دموکراتیک و مترقی جامعه در کشور ما پدید آمد.

کمونیستهای ایران و سایر بازماندگان سازمانهای انقلابی پیشین که در مبارزه علیه امپریالیسم و رژیم استبدادی بیست ساله رضا شاه در زندانها و در تبعیدگاه ها آبدیده شده بودند قبل از همه و در پیشانی همه نیروهای دیگر اجتماعی از شرایط عینی و موقعیت مناسبی که بر اثر تغییر تناسب نیروها در کشور بوجود آمده بود استفاده کرده و حزب توده ایران حزب طبقه کارگر ایران را بنا نهادند.

پیدایش و وجود چنین شرایط عینی و ذهنی در سال ۱۳۲۵ در کشور ما است که تأسیس حزب توده ایران را تسهیل نمود و حزب ما در مدت کوتاهی از چند حوزه کوچک بیک جریان عظیم اجتماعی و سیاسی در جامعه ما مبدل گردید.

بیست و پنج سال تاریخ حزب ما که سرشار از انواع مبارزه در خیابان، در کارخانه، بقیه در صفحه ۷

احزاب برادر با شور
تمام بیست و پنجمین سال
حزب توده ایران را
تبریک میگویند.

متن تلگرافهای رسیده احزاب
برادر را در صفحات ۴ و ۵ مطالعه
فرمائید.

بر و انجمن گشت بازارگاه
جهان را سراسر سوی داد خوانند
پوشند هنگام زخم درای
همانکه ز بازار برخاست گرد
که ای نامداران یزدان پرست
جهان آفرین را بدل دشمن است
پدید آمد آوای دشمن ز دوست

چو کاوه برون آمد از پیش شاه
همی بر خروشید و فریاد خوانند
از آن چیرم کاهنگران پشت پای
همان کاوه آن بر سر نیزه کرد
خروشانش همی رفت نیزه بدست
پویید کاین مهر آهرمنست
بدان بی بها ناسزاوار پوست

فردوسی

مهرگان آمد گرفته فاش از نیکی مثال
نیکروز و نیک جشن و نیکبخت و نیک حال
عنصری

جشن مهرگان

روز تأسیس حزب توده ایران

روز تأسیس حزب توده ایران با دهم مهر ماه روز جشن باستانی مهرگان مصادف است. احیاء جشن مهرگان نموده ابتکار حزب ماست. پس از آنکه حزب توده ایران این جشن را برپا داشت برگزاری آن در ایرانت بتدریج مرسوم شد.

در ایام باستان همه روزهای ماه نامی جداگانه داشت. جشن مهرگان را در مهر روز (روز ۱۶) ماه مهر برپا میداشتند ولی موافق تقویم جدید شمسی که سال بدون کبیسه است و با توجه بآنکه مهرگان ۱۹۶ روز پس از نوروز است این جشن با دهم مهرماه مصادف میگردد. لذا رسمی که حزب ما دایر کرده است یعنی برپا داشتن جشن مهرگان در روز دهم مهر ماه رسمی است درست و مبتنی بر دلایل استوار تاریخی.

جشن مهرگان در قدیم از دهم مهر روز، مهر ماه آغاز میشد و تا دهم مهر روز، این ماه (روز ۲۱ مهر) یعنی مدت شش روز ادامه مینیافت. مهرگان نخست را مهرگان کوچک، و مهرگان دوم را مهرگان بزرگ، مینامیدند. همانطور که نوروز جشن آغاز فصل گرما بود، مهرگان جشن آغاز فصل سرما بود و از این جهت نوروز و مهرگان در میان دیگر جشنهای ایرانی مقامی ویژه داشتند.

کلیه مورخین بزرگ پارسی و تازی مانند طبری و جاحظ و بیرونی و مسعودی و ثعالبی تصریح میکنند که جشن مهرگان جشن پیروزی مردم ایران بر استبداد تاریک ضحاک بود. پیوند این جشن با جنبش کاوه و پیروزی بر ضحاک، بدان در نظر رزمندگان جنبش انقلابی و رهائی بخش کشور ما، منزلتی و حرمتی خاص میبخشد.

حزب ما جشن مهرگان را از جشن شاهان و خسروان بچشم کارگران و دهقانان این وارثان و فرزندان کاوه آهنگر بدل کرد. در ایام باستان رسم بود که بهنگام مهرگان مرد دلیری برمیخاست و ذر بردهمین خورشید به آواز بلند میگفت: های فرشتگان بسوی گیتی فرود آئید! دیوان و بدکیشان را برفکنید! جهان را از گزندشان برهانید! و اینک در این جشن مهرگان نو حزب ما با همین خطاب بسوی مردم میرود:

های رنجبران برخیزید! دیوان و بدکیشان را برفکنید! ایران را از گزندشان برهانید! سپهر

رقفای حزبی! در هر جا که هستيد شعله مبارزه را فروزان نگاهداريد . بخانواده شهيدان و زندانيان سياسي كمك رسانيد .

به افراد تحت تعقيب و تحت فشار رژيم از هر باره كمك كنيد!

ايرج اسکندري

صفحه ای از تاریخ حزب توده ایران

فعالیت فراکسیون حزب توده ایران در مجلس

هنگامیکه حزب توده ایران تأسیس شد دوره دوازدهم مجلس آخرین روزهای عمر خود را میپیمود ارتجاع ایران که در نتیجه حوادث شهریور ۱۳۲۰ و سقوط دیکتاتوری رضاشاه و تلاش دستگیر دولتی ضعیف و ناتوان شده بود، میکوشید تا از متشکل نبودن توده‌های مردم و وجود نداشتن احزاب دمکراتیک و پیشرو استفاده کرده هر چه زودتر مجلس سیزدهم را که در زمان دیکتاتوری رضاشاه از صندوقهای انتخابی جعلی بیرون آمده بود، تشکیل دهد و بدین طریق فرصتی بدست آورد تا نیروهای پراکنده و متزلزل ارتجاعی را جمع آوری نماید.

حزب توده ایران تازه در آن هنگام پایه های تشکیلات خود را میریخت و سرگرم سازمان دهی بود؛ هنوز امکان اینکه بتواند توده‌های وسیع مردم را برای جلوگیری از گشایش مجلس سیزدهم و لغو انتخابات فرمایشی و تجدید انتخابات مجلس بسیج نماید نداشت. با وجود این حزب توده ایران کوشید تا با امکانات محدود مطبوعاتی خود در آن دوران مسئله غیر قانونی بودن انتخابات دوره سیزدهم را در برابر افکار عمومی مطرح سازد و تا آنجا که مقدور بود شرایط حکومت نظامی اجازه میداد مردم را علیه گشایش مجلس سیزدهم تجهیز نماید. ولی دولت فرعون (ذکاءالملک) تحت عنوان اینکه لازمت یک سلسله موافقت نامه ها و قرار داد هائی که با نیرو های متفقین منعقد گردیده هر چه زودتر از تصویب مجلس شورا بگذرد، با عجله هر چه تمامتر مجلس سیزدهم را گشود و بدین طریق بنمایندگی کسانی که بدستور رضاشاه بوسیله رسوای ارتش و پلیس از صندوقهای ساخته و پرداخته بیرون آمده بودند رسمیت داد.

ولی طی دو سال فاصله بین گشایش مجلس سیزدهم و انتخابات دوره چهاردهم، وضع بکلی تغییر یافته بود. حزب توده ایران در امر سازمان دهی بموقعیت های بزرگی نائل شده بود و در اکثریت مطلق شهرستانها سازمانهای حزب توده ایران دست بفعالیته دامنه‌داری زده بود. اکثریت قریب تمام کارگران در اتحادیه های صنفی خود متشکل شده و بعضویت شورای متحده مرکزی در آمده بودند. اتحادیه های دهقانی در اغلب شهرستانها، بویژه در نقاط شمالی کشور که تا حدودی از دستبرد ارتجاع و نفوذ امپریالیسم مصون بودند، تشکیل گردیده بود. مبارزه بی‌امان حزب ما علیه دیکتاتوری و اعمال آن و کارزار عظیم تبلیغاتی حزب علیه فاشیسم و امپریالیسم و وابستگی آن، بسیاری از روشنفکران مترقی را بلور حزب ما جمع نموده بود. حزب توده ایران بمشابه بهترین سازمان سیاسی کشور در کلیه شئون سیاسی و اجتماعی ایران نقش بیش از پیش با اهمیتی کسب مینمود.

کمیته ایالتی تهران که بنا به تصمیم نخستین کنفرانس تهران وظیفه کمیته مرکزی را تا تشکیل کنگره اول بعهده داشت، تصمیم گرفت که در کارزار انتخاباتی دوره چهاردهم شرکت فعال نماید و تا آنجا که ممکنست برای موفقیت نامزد های حزبی یککوشد و نیز از نامزدهای مترقی و دموکرات دیگر که عضو حزب توده ایران نیستند، پشتیبانی نماید. چون در این فاصله کوششهای مکرر ارتجاع ایران برای تشکیل سازمانهای سیاسی از قبیل «نهضت ملی»، «حزب ملی»، «وطن»، «عدالت»، «پیکار»، «مردکار» و غیره با شکست مواجه گردیده بود، ارتجاع ایران که در آن هنگام در اکثریت مطلق خود متکی به امپریالیسم انگلستان بود، بدور سید ضیاء الدین طباطبائی، عامل کودتای ۱۲۹۹ حلقه زد. قبل از اینکه سید ضیاء الدین حزبی بنام «اراده ملی» تأسیس نماید هواداران وی در سازمانی بنام حزب وطن جمع شده بودند که اکثر اعضا آن مالکین و بازرگانان وابسته به امپریالیسم انگلستان بودند و عده‌ای از چاقوکلان مزدور نیز در اطراف سازمان مزبور برای مقابله با حزب توده ایران تجهیز شده بودند.

بدین طریق مبارزه انتخاباتی بطور عمده بصورت مبارزه بین حزب توده ایران و هواداران سید ضیاء

الدین انجام مییافت. ولی در برابر حزب توده ایران تنها هواداران سید ضیاء الدین قرار نداشتند علاوه بر گروههای منتسب به مالکین بزرگ که در هریک از از حوزه های انتخابی علیه نامزدهای حزب توده ایران تجهیز شده بودند، گروههای دیگری نیز وجود داشتند که بطور غیر مستقیم با دربار و سرلشکر ارتع، که در آن هنگام رئیس ستاد ارتش بود، مربوط بودند. در عین اینکه لبه تیز حمله این گروههای اخیر در کلیه موارد متوجه حزب توده ایران بود، از نامزدهای منتسب به سید ضیاء الدین نیز پشتیبانی نمیکردند و میکوشیدند تا نمایندگان به مجلس بیآورند که هوادار شاه و دربار باشند.

کارزار انتخاباتی در اکثر حوزه‌ها با هجوم و حمله بحزب توده ایران، با افراد، کلوبها و سازمانهای آن آغاز گردید و در برخی نقاط نیز بجوای خوینی منجر شد که ضمن آن عده‌ای از اعضا حزب ما زخمی یا مقتول گردیدند. در حالیکه انتخابات در مناطق جنوب تحت حمایت پادشاه، ارتش انگلستان انجام میگرفت و نامزدهائی که مورد پسند امپریالیسم انگلستان نبودند بدون هیچ حمل قانونی از حوزه انتخابی تبعید میشدند، حوزه‌های انتخاباتی شمال ایران مرکز اصلی تاخت و تاز ارتجاع گردیده بود. در پاره‌ای از حوزه‌ها گروههای ضیائی وارفع دست بحملات مسلحانه زند، صندوقهای انتخاباتی و مراکز تبلیغاتی حزب توده را آتش زدند و در قزوین، گرگان، خراسان و مازندران عده ای از اعضا حزب را بقتل رساندند. علیرغم این حوادث (که شرح جزئیات آن از کادر این مقاله تجاوز میکند) و با وجود بیعدالتی آشکار اسلوب انتخابی ایران که بر مبنای نامزدی شخصی، عدم تقسیم کرسی‌ها به نسبت آراء و عدم شرکت نمایندگان کارگران و دهقانان و سازمانهای سیاسی آنها در انجمن نظارت انتخابات، قرار دارد، ۹ نفر از ۱۵ نامزد معرفی شده حزب در خراسان، قزوین، گیلان، مازندران، اصفهان انتخاب شدند. از مجموع ۱۵۰۰۰ رأی دهنده این حوزه‌های انتخابی تقریباً ۱۲۰۰۰۰ نفر به نامزدهای حزب توده ایران رأی دادند. مجموع آرائی که ۱۵ نامزد حزبی در نقاط مختلفه ایران بدست آوردند از ۲۰۰ هزار رأی متجاوز بود.

نظر باینکه در اکثر نقاط ایران نامزدهای ارتجاعی در هر نقطه با یکدیگر ائتلاف کرده و از کمک دولت و مأموران آن نیز برخوردار بودند امکان اینکه حزب توده ایران بتواند در کلیه حوزه‌های انتخابی شرکت نماید و نامزدهای خود را بیروز سازد وجود نداشت. بهمین سبب کمیته مرکزی حزب تصمیم گرفت که در تهران فقط دو نامزد معرفی کند و در شهرستانهایی که خود نامزد مشخص ندارد آراء حزب را بِنفع نامزد هائی بکار برد که دارای افکار و سوابق دمکراتیک بودند. متأسفانه در نتیجه درگذشت ناگهانی سلیمان میرزا اسکندری صدر حزب توده ایران، حزب از یک کرسی مسلم در تهران محروم گردید. ولی سیاست همکاری حزب با عوامل مترقی و دموکراتیک ثمرات نیکوئی ببار آورد. بطوریکه تقریباً ۴ درصد از نامزدهای ترقیخواه که در سراسر ایران مورد پشتیبانی حزب قرار گرفته بودند اکثریت یافته انتخاب شدند. بدین طریق برای نخستین بار در تاریخ کشور ما حزب طبقه کارگر با وجود کلیه موانع قانونی و غیر قانونی موفق گردید رسماً در انتخابات مجلس شرکت نموده، برای نامزدهای خود تبلیغ کند و تقریباً ۸ درصد از کرسی‌های مجلس شورای ملی را بدست آورد و نیز قریب ۲۵ نفر نماینده دیگر را علیرغم ائتلاف ارتجاعی در انتخابات بیروز سازد.

در برابر این موفقیت‌ها تاکتیک ارتجاع ایرت بود که هر چه زودتر و پیش از آنکه نمایندگان فزاینده که انتخابات آن علیرغم ارتجاع انجام شده بود بتهران برسند، مجلس چهاردهم را افتتاح کرده و بکمک اکثریت مکانیکی خود اعتبار نامه نمایندگان ضد ارتجاعی را لغو سازند. نمایشهای وسیع توده ای که بوسیله حزب ما تنظیم گردید این تاکتیک ارتجاعی را با شکست مواجه ساخت و دولت سهیلی مجبور شد گشایش چهاردهمین دوره تقنینیه را تا خاتمه انتخابات تهران و رسیدن نمایندگان حوزه های شمالی بتأخیر اندازد. از این تصمیم شاه نیز که نگرانهائی از پیشرفت سید ضیاء الدین داشت و همچنین گروهی از متنفذین هیئت حاکمه که از قدیم با سید ضیاء الدین در تضادهای شخصی قرار گرفته بودند، پشتیبانی نمودند. بلافاصله پس از گشایش مجلس چهاردهم و تصویب اعتبارنامه نمایندگان حزب، فراکسیون پارلمانی حزب توده ایران رسماً تشکیل و اعلام گردید.

تشکیل فراکسیون حزب توده ایران در مجلس چهاردهم و شناسایی رسمی آن از طرف مجلس فصل جدیدی را در تاریخ پارلمانی کشور ما گشود. برای نخستین بار طبقه کارگر ایران موفقیت یافته بود علناً نمایندگان خود ومدافعین طبقه خویش را بمجلس بفرستد و آنها را بصورت یک سازمان سیاسی مستقل با نقش سیاسی مشخص بارتجاع ایران تحمیل نماید. با وجود این بودند عوامل فریبانی از قبیل خلیل ملکی که در کنگره اول حزب این سیاست صحیح کمیته مرکزی را بباد انتقاد گرفتند و آنرا اپورتونیزم خوانده، مدعی شدند که گویا اصولاً شرکت حزب ما در انتخابات نادرست بوده زیرا، انتخابات جنبه دموکراتیک نداشته است و این امر ممکن است موجب گمراهی توده‌ها و تضعیف شور انقلابی آنها گردد. نخستین کنگره حزب ما با تأیید سیاست انتخاباتی کمیته مرکزی، شرکت حزب ما در انتخابات دوره چهاردهم، انتخاب نمایندگان حزب ما و تشکیل فراکسیون پارلمانی حزب توده ایران را درست شمرد و بدین طریق نقش عوام‌فریبانه و سکتاریستی خلیل ملکی و هوادارانش را فاش ساخت.

بنا به تحلیلی که از شرایط سیاسی آن دوران بعمل آمد، نخستین کنگره حزب باین نتیجه رسید که دشمن اساسی استقلال و دموکراسی ایران در اوضاع واحوال آنروز امپریالیسم انگلستان است و بنا براین حمله اساسی باید علیه امپریالیسم انگلستان و اعمال آن در ایران بویژه علیه سید ضیاء الدین متوجه گردد. بنا براین در مقیاس پارلمانی وظیفه مبرم فراکسیون حزب توده ایران این بود که با تمام نیرو کوشش اکثریت مرتجع مجلس و وابستگی سیاسیت انگلستان را که میخواستند بهر قیمتی شده سید ضیاء الدین را به نخست وزیری برسانند، عقیم سازد و مانع آن شود که قدرت دولتی بدست وی افتد. بدین منظور فراکسیون حزب ما در جنب اقدامات و افشاکریهای پر دامنه خود تصمیم گرفت که با تمام قوا از اقدامات اقلیت ترقیخواه مجلس که دکتر مصدق لیدر معنوی آن بود در این جهت پشتیبانی نماید. کامیابی وسیع تبلیغی حزب ما توأم بانمایشهای عظیم و مکرر خیابانی در سرتاسر ایران و افشاکری فراکسیون حزب در مجلس، اتحاد عمل حزب ما و سازمانهای دموکراتیک توده ای با احزاب و مطبوعات آزادخواه، مالا نقشه ارتجاع و امپریالیسم را باشکست مواجه ساخت زیرا در این شرایط ارتجاع مجبور بود نه تنها با حزب توده ایران بلکه با تمام نیرو های میهن پرست و دموکراتیک که تحت شعار حزب بمظهور

جلوگیری از دیکتاتوری و حفظ آزادیهای دموکراتیک گرد آمده بودند مقابله نماید.

مبارزه حزب توده ایران و فراکسیون پارلمانی آن علیه نخست وزیری سید ضیاء الدین و خولتهای ارتجاعی ساعد، صدر و حکیمی بهیچوجه جنبه شخصی و ذهنی نداشت. مخالفت فراکسیون حزب ما با این افراد صرفاً از لحاظ اصولی بود. نظر حزب ما این بود که در شرایط آنروز دولتی بسر کار آید که راه استقرار مجدد دیکتاتوری را سد کند و آزادیهای دموکراتیک مصرح در قانون اساسی ایران را محترم شمارد. بهمین سبب هنگامیکه پس از سقوط دولت ساعد، بیات برای نخست وزیری نامزد گردید حزب ما بانتظار اظهارات وی دائر به نخست شمردن اراده مردم و قانون اساسی و بهخالف با نظریات سید ضیاء الدین بهمراهی اقلیت ترقیخواه مجلس بوی رأی اعتماد داد. این نخستین بار بود که دولتی با اکثریتی متکی برآراء گروه ترقیخواه مجلس و فراکسیون حزب توده ایران زمام امور را در دست میگرفت. در همین اوان فراکسیون حزب ما بمعیت اقلیت ترقیخواه مجلس مسئله لغو اختیارات نامحدود دکتر میلیسوی مستشار امریکائی را مطرح ساخت، طرحی که با اکثریت نیرومندی به تصویب مجلس رسید و منجر باستعفاه دکتر میلیسوی گردید. حکومت بیات پس از سه ماه اکثریت خود را از دست داد و حکیمی بجای وی مأمور تشکیل دولت گردید. بیست روز تصام بحث در باره برنامه دولت حکیمی بعول انجامید. طی این بحث کلیه نمایندگان فراکسیون حزب بعنوان مخالف دولت صحبت کردند و هر یک طبق تقسیم کاری که در فراکسیون مورد تصویب قرار گرفته بود، جنبه ضد دموکراتیک پروگرام دولت را اثبات نموده نقشه های ارتجاع و امپریالیسم را فاش ساختند سرتراجم پس از خاتمه بحث دولت حکیمی اکثریت نیافت و مجبور باستعفاه گردید.

رأی عدم اعتماد نسبت به حکیمی ارتجاع و امپریالیسم را سخت بوحشت انداخت زیرا بیش ازپیش ثابت میشد که اکثریت ارتجاعی مجلس در برابر فراکسیون توده و اقلیت ترقیخواه مجلس که از پشتیبانی توده های مردم برخوردار بودند، ناتوان است و امکان اینکه بتواند دولتی مطابق میل و دلخواه خود بسر کار آورد ندارد. ولی اعتراف بیات ناتوانی بمنزله آن بود که تعیین دولت به فراکسیون توده و اقلیت ترقیخواه مجلس واگذار شود. فراکسیون توده از پیشنهادهای نخست وزیری دکتر مصدق پشتیبانی میکرد. ولی دکتر مصدق برای خنثی کردن مانور های مرتجعین که میخواستند باین بهانه او را از مجلس دور کنند قبول سقوط دولتش بتواند مجدداً بعنوان نماینده بمجلس آید. اکثریت مرتجع مجلس چنین شرطی را نپذیرفت و بدین طریق نقشه ارتجاع دائر به دور کردن دکتر مصدق از مجلس آشکار گردید. در این هنگام محکم صدر (صدر الاشراف) از طرف شاه مأمور تشکیل دولت شد. نخست وزیری کسی که در زمان استبداد محمد علیشاه صد ها حکم اعدام علیه آزادیخواهان صادر کرده و از طرف مردم، دژخیم پادشاه، لقب یافته بود برای هیچ میهن پرست و آزادیخواهی قابل قبول نبود. بهمین سبب در برابر تصمیم اکثریت مرتجع مجلس که میخواست بهر قیمت شده بدولت صدر رأی اعتماد دهد، فراکسیون توده باتفاق اقلیت ترقیخواه مجلس تصمیم به ایستروکسیون گرفت بطوریکه هر وقت نخست وزیر برای معرفی دولت خود بمجلس میآمد فراکسیون توده باتفاق گروه ترقیخواه از جلسه خارج میشد و مجلس بدون رأی اکثریت میلانداخت. صدر تصمیم گرفت که باین رأی اعتماد مجلس حکومت کند ولی تظاهرات مردم و نهضت دموکراتیک بویژه در تهران، آذربایجان و مازندران و اصفهان چنان نیرومند بود که وی پس از دو ماه مستعفی شد و باز حکیمی مأمور تشکیل دولت گردید. دولت حکیمی نیز دو ماه پس از حکومت صدر در نتیجه فشار افکار عمومی ناچار باستعفاه شد و یکبار دیگر ثابت گردید که هیچ دولتی با سیاست بقیه در صفحه ۶

رقفای حزبی! در مبارزات خود حزم و احتیاط را با جسارت و مقاومت بیامیزید! از تسلیم طلبی و از حادثه جوئی هر دو بپرهیزید!

در چنگال پلیس از خود مقاومت و قهرمانی نشان دهید! بخاطر قهرمانان و شهیدان حزب و نهضت وفادار بمانید!

عبد الصمد کامبخش

حزب توده ایران - رهبر توده ها

(مقتضی سخنرانی در روز جشن ۲۵ سالگی تأسیس حزب توده ایران)

کارگری که حزب توده ایران بحق میتواند بدان بهالذ فعالیت در میان تودههاست. رهبری حزب از همان بدو تأسیس آن متوجه بود که شرایط نوین و شرایطی که تشکیل حزبی نظیر حزب ما را ضرور ساخته است و طاقی در مقابل آن قرار میدهد که بمراتب وسیعتر از آنچه است که در مقابل حزب کمونیست ایران در شرایط کار پنهانی قرار داشت. وظیفه عمده عبارت بود از رخنه عمیق و همه جانبه میان تودهها، تشکیل و تجهیز آنها در یک جبهه واحد برای مبارزه علیه استعمار و ارتجاع، در راه استقلال و آزادی کشور.

حزب توده ایران میبایستی در جریان مبارزه نضج یابد و بدل به حزب طراز نوین طبقه کارگر شود. طبقه کارگر ایران که آن موقع دیگر رشد کمی و کیفی کافی برای رهبری جنبش بدست آورده بود پایگاه اصلی و اولیه حزب بود.

فعالیت حزب توده ایران در میان کارگران ثمره سریع بخشید. شعارهای صحیح و قابل درک و نیز سوابق گذشته مؤسسان حزب در جلب طبقه کارگر مؤثر بود. عده زیادی از کارگران آگاه در صفوف حزب وارد شدند. علاوه بر آن برای کار صنفی و توده ای در میان طبقه کارگر تحت رهبری و با کمک حزب اتحادیه جداگانه ای دارای رهبری ویژه خود بنام شورای مرکزی اتحادیه کارگران تشکیل و فعالیت آغاز نمود.

فعالیت در راه وحدت صنفی طبقه کارگر ایران پروسه ای طولانی و تاریخیچه ای انباشته از مبارزه طی کرده است. پس از وقایع شهریور اتحادیه های مختلفی تشکیل شد که تشکیل دهندگان آنها سوابق در جنبش کارگری ایران داشتند. مانند اتحادیه زحمتکشان ایران، اتحادیه کارگران زیر رهبری یوسف افتخاری که از همان روز اول در اختیار پلیس قرار گرفت و همواره در جهت تفرقه و جدائی طبقه کارگر فعالیت میکرد.

این مقاومت در نتیجه مبارزه پیگیر حزب توده ایران و شورای مرکزی اتحادیه کارگران درهم شکست و نهایت در اردیبهشت ۱۳۲۳ (اول ماه مه ۱۹۴۴) با متحد شدن اکثریت اتحادیه های موجود وحدت صنفی طبقه کارگر برقرار شد و اتحادیه واحد بنام شورای متحده مرکزی کارگران و زحمتکشان ایران بوجود آمد.

اگر شورای مرکزی اتحادیه کارگران تا آنروز در حدود سی هزار نفر را در صفوف خود گرد آورده بود و شورای متحده مرکزی کارگران و زحمتکشان ایران در روز وحدت مجموعاً دارای ۵۰ هزار نفر عضو بود، شش ماه پس از اجزای آن عده به یکصد هزار و پس از یکسال به تقریباً دویست هزار نفر بالغ گردید. ولی این هنوز باینست مبارزه نبود. با وجود برقراری ظاهر دموکراسی در کشور، نقاط تمرکز اصلی کارگری مانند مؤسسات نفت از داشتن هرگونه سازمانی محروم بودند و فعالیت میان این کارگران میبایستی پنهانی انجام گیرد.

اعتصاب عظیم کارگران نفت در تابستان ۱۳۲۵ با شرکت یکصد هزار نفر کارگر و با دادن ۵۰ کشته و ۱۷۰ نفر زخمی این سد را شکست. اکنون دیگر اتحادیه های مترقی کارگری در حدود ۹۰ درصد کلیه کارگران ایران را دربر میگرفتند - چیزی که نظیرش در جنبش های کارگری کشورها نظیر ایران اگر نگوییم دیده نشده است باید بگوئیم کمتر دیده شده است.

این تشکیلات واحد کارگری زیر رهبری پیداهنگ خود، حزب توده ایران، مهر خود را روی تمام مبارزات اقتصادی و سیاسی باقی گذاشت: تقلیل

رقفای عزیز!

مهرگان امسال - که امروز جشن آنرا برگزار میکنیم - مصادف با ۲۵ سالگرد تأسیس حزب توده ایران است. حزب توده ایران روز هفتم مهر تشکیل گردید. ولی بنا به تصمیمی که در آستانه پنجمین سالگرد حزب از طرف کمیته مرکزی گرفته شد انجام مراسم جشن به روز دهم مهر یعنی روز مهرگان منتقل گردید. حزب ما که همواره هوادار احیاء سنن باستانی مردم ایران است با این تصمیم خود یکی از جشن های را زنده کرده است که نه تنها یادگار ایران کهن بلکه جشن توده های وسیع و جشن پیروزی کاوه آهنگر و فرو ریختن کاخ بیدادگری است. اگر ما از ۲۵ سال حزب خود سخن

میگوئیم بدان معنی نیست که عمر حزب طبقه کارگر ایران بدین مدت خلاصه میشود. حزب طبقه کارگر ایران دارای پیشینه بیش از ۶۰ سال مبارزه و در حدود پنجاه سال مبارزه متشکل حزبی است. نخستین محافل سوسیال دموکراسی انقلابی ایران که از سال ۱۹۰۵ عرض وجود کردند تنها به شکل محافل جداگانه باقی نماند، بلکه شرکت مؤثر و گناه سازمان دهنده در انقلاب شروطیت ایران داشته اند.

در سال ۱۹۱۶ حزب عدالت تشکیل گردید که مقدمه تشکیل حزب کمونیست ایران شد و خود جمعیت متشکلی بود دارای رهبری متمرکز و سازمان های متعدد. و بالاخره حزب کمونیست ایران که جانشین حزب عدالت شد و نخستین کنگره خود را در تاریخ ۲۰ ژوئن ۱۹۲۰ تشکیل داد. اکنون دیگر حزب واقعی طبقه کارگر بود که از نظر سازمانی و ایدئولوژیک در ریف دیگر احزاب کمونیست محسوب میشد که پس از تشکیل بین الملل سوم (کمینترن) پایه ریزه وجود گذاردند.

حزب توده ایران نه تنها از نظر معنوی ادامه دهنده کار حزب کمونیست ایران است بلکه جانشین قانونی و سازمانی آن نیز هست زیرا با تشکیل حزب توده ایران، حزب کمونیست ایران خود را رسماً منحل نمود و وظائفش به حزب نوپدید توده ایران محول گشت.

و اما اینکه ما جشن ۲۵ سالگی حزب توده ایران را جداگانه و وسیعاً برگزار میکنیم، به دلیل اهر خاصی است که حزب طبقه کارگر زیر این عنوان بدست آورده است.

حزب توده ایران در جریان مبارزه خود مراحل مختلفی طی کرده است: کار آشکار، کار پنهانی، کار نیمه پنهانی و بالاخره کار پنهانی ژرف که اکنون در آن مرحله از مبارزه است.

در جریان این حوادث حزب ما از فرازونشیبها و چرخش های بسیاری گذشته است. شیرینی پیروزیها و تلخی شکست های متعددی را چشیده است. تاریخ آن با وجود کوتاهی مدت آنگاه غنی است که جدا دارد نه تنها مردم ایران برای مبارزه آینده خود بلکه احزاب دیگری هم که کما بیش در شرایط نظیر هستند از تجربیات گذشته آن استفاده کنند.

به همین جهت آموزش تاریخ حزب توده ایران خواه برای هر توده ای و خواه برای هر مبارز دموکرات، برای هر علاقمند به آزادی و استقلال میهن واجب است. اشتباه میکنند آنهایی که تاریخ حزب ما را تاریخ شکست ها میدانند و همواره با آه و ناله از آن یاد میکنند. حزب ما پیروزی هائی دارد که هیچ شکست موقتی نمیتواند آنرا از صفحات تاریخ بزاید. این پیروزیها موجب افتخار جاویدان مردم ایران است زیرا نمونه هائی است از استعداد، فداکاری و پیکار جوئی خود مردم.

حزب توده ایران سازمان دهنده و پائی بزرگترین جنبش میان کارگران، دهقانان و خرده بورژوازی شهر، میان جوانان و زنان و پایه گذار بزرگترین تحول میان روشنفکران است. در این زمینه برای هیچ مورخی شکی باقی نگذازد.

آنان آذوقه میآوردند و بالعکس بهنگام گرمی کار ده کارگران به کمک دهقانان اطراف شهر میشتافتند. در چنین وضعی بود که قوام تصویب نامه تقسیم اراضی خلاصه و تخفیف ۱۵ درصد حق مالک را از هیئت دولت خود گذرانند.

باید اذعان کرد که در دوران کار پنهانی خود حزب توجه خاصی به کار در روستا نکرد و یا بهتر بگوئیم نتوانست بکند. گویانکه در حال فعالیت نیمه علنی زمان مساعدی از طریق جمعیت کمات به دهقانان، آزمایشی برای کار در روستا شد و نایبجی بدست آمد ولی بدیهی است این کافی نبود و اگر در زمان حکومت مصدق مجدداً جنبش در دهات آغاز شد و منجر به تصویب نامه دیگری در مورد تخفیف سهم مالک گردید این جنبش شکل خود بخودی داشت و برزمینه کاری بود که قبلاً انجام گرفته بود.

حزب توده ایران در میان جوانان و دانشجویان زنان، کارمندان و خرده بورژوازی شهر فعالیت ثمربخشی انجام داد.

کار بین جوانان پس از کنگره اول جان گرفت. در پائیز سال ۱۳۲۵ نخستین و یکسال بعد دومین کنفرانس سازمان جوانان توده ایران در تهران برگزار شد. بموفقیت این سازمان میتوان از آنجا پی برد که طی این یکسال که درست مواجه باشکست جنبش در آذربایجان و بحران داخلی حزب بود ۲۰ درصد بر عده اعضاء سازمان افزود و این سازمان بعنوان یگانه سازمان موجود جوانان ایران در آخر ژانویه ۱۹۴۷ از جانب فدراسیون بین المللی جوانان برای شرکت در جشنواره جهانی و در ماه مارس (فوردین) همان سال برای شرکت در جلسه جوانان آسیائی به بمبئی دعوت گردید.

سازمان جوانان توده ایران مقدم برای تشکیل جمعیت جوانان دموکرات، بود که قشرهای وسیعی از جوانان را متشکل ساخت و به عضویت فدراسیون جهانی جوانان پذیرفته شد. حزب توده ایران و سازمان جوانان توده بخوبی از عهده تالیف کار مخفی با کارعلنی سازمان صنفی دانشجویان دانشگاه تهران برآمدند.

باطرح صریح خواسته های دانشجویان و ترویج همبستگی نه تنها میان دانشجویان دانشگاه تهران بلکه بین همه دانشجویان ایران سازمان دانشجویان دانشگاه تهران اتوریته فراوانی بدست آورد. اعتصاب های دانشسرای عالی، دانشگاه دندان پزشکی، دانشگاه طب شیراز، دانشگاه طب تبریز، آموزشگاه پرستاری تهران، همه از جانب این سازمان پشتیبانی شد. بهنگام اعتصاب دانشجویان دانشگاه فنی که علیه مقررات جدید امتحانات انجام شد بنا بدعوت این سازمان همه دانشکده ها دست بااعتصاب موقت زدند که منجر به دخالت نیروهای انتظامی شد ولی قسمت عمده خواسته ها برآورده گردید. این سازمان بعنوان یگانه سازمان صنفی موجود در ایران بعضویت اتحادیه بین المللی دانشجویان پذیرفته شد و در تیرهترین ایام اختنقیس از کودتا بواسطه نبودن هیچگونه سازمان علنی در داخل و خارج، نمایندگان آن از کرسی های بین المللی ندای حق دانشجویان ایرانی را منعکس میساختند.

حزب فعالیت وسیعی بین زنان انجام داد. برای نخستین بار در تاریخ جنبش دموکراتیک ایران فراکسیون حزب توده ایران لایحه ای بمجلس ۱۴ تسلیم نمود که در آن شناختن حق انتخاب شدن و انتخاب کردن در کلیه مجالس انتخابی برای زنان پیش بینی شده بود. عده ای از همانهایی که اکنون سنگ آزادی زنان را به سینه میزنند و برخی از آنان با و کلاهی زن درپارلمان هستند و همقطار هستند جزء انانی بودند که در آن موقع لایحه فراکسیون توده را مدفون ساختند.

تشکیلات دموکراتیک زنان وابسته به حزب توده ایران در دوره اجلاس ۲۰-۲۵ سپتامبر ۱۹۴۷ بعضویت فدراسیون دموکراتیک جهانی زنان پذیرفته شد.

سازمان زنان، که در زمان حکومت دکتر مصدق با معاضدت تشکیلات دموکراتیک زنان تشکیل مصدق با معاضدت تشکیلات دموکراتیک زنان تشکیل

نیروهای ملی و دموکراتیک! اتحاد نیروها شرط اساسی احراز موفقیت در مبارزه علیه رژیم کودتاست.

دست اتحادی را که حزب ما به سوی شما دراز کرده است بفشارید!

احزاب برادر با شور تمام بیست و پنجمین سال حزب توده ایران را شاد باش میگویند

تلگراف تبریک حزب کمونیست اتحاد شوروی

کمیته مرکزی حزب توده ایران
رفقای عزیز!

کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی بیست و پنجمین سالروز تأسیس حزب توده ایران را صمیمانه بشما تبریک میگوید، موفقیت حزب توده ایران در مبارزه اینکه بخاطر تأمین منافع حیاتی مردم ایران و در راه صلح، دموکراسی و سوسیالیسم انجام میدهد آرزومندیم. کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی

تلگراف تبریک حزب زحمتکشان ویتنام

به کمیته مرکزی حزب توده ایران
هائوی - ۲ اکتبر ۱۹۶۶
رفقای بسیار محترم!

بمناسبت بیست و پنجمین سال تأسیس حزب توده ایران اجازه بدهید بشما و بوسیله شما به همه اعضای حزب توده ایران تبریکات برادرانه و صمیمانه خود را عرضه داریم. در ۲۵ سال گذشته حزب توده ایران با پیگیری مبارزه قهرمانانه مردم ایران را علیه استعمار و استبداد سلطنتی محافل داخلی که به توطئه با امپریالیستهای آمریکا و انگلیس مشغولاند، برای دفاع از استقلال ملی، دموکراسی و آزادی و رفاه زحمتکشان ایران رهبری کرده است. این نبرد طولانی و دشوار به کامیابیهای فراوان نائل آمده است. حزب زحمتکشان ویتنام از مبارزه دلاورانه شما با شور و هیجان تمام پشتیبانی میکند. در نبرد کنونی ما علیه تجاوزتبهکارانه امپریالیستهای آمریکا، ما پیوسته از توافق روز افزون و حمایت وسیع احزاب برادر و خلقهای سراسر جهان و از آنجمله حزب توده ایران و طبقه کارگر ایران و مردم ایران برخورداریم. ما بدینوسیله از حزب شما و طبقه کارگر مردم ایران بخاطر این حمایت صمیمانه سیاستگذاریم. ما برای شما پیشرفتهای باز هم بیشتری را در مبارزه و برای حزب شما گسترش و استحکام روز افزونی را آرزومندیم. بگذارد دوستی بین دو حزب ما و خلقهای ما روز بروز ژرفتر و گستردهتر شود. کمیته مرکزی حزب زحمتکشان ویتنام

نامه تبریک کمیته مرکزی حزب کمونیست فرانسه

کمیته مرکزی حزب توده ایران
رفقای عزیز!

حزب کمونیست فرانسه بمناسبت بیست و پنجمین سالروز تأسیس حزب توده ایران تبریکات صمیمانه خود را بشما تقدیم میدارد. حزب کمونیست فرانسه به پشتیبانی فعالانه خود از مبارزه شما برای احترام به آزادی های دموکراتیک - آزادی همه میهن پرستان زندانی و بازگشت تبعیدیهای سیاسی به میهن خود ادامه خواهد داد.

حزب کمونیست فرانسه برای تحکیم دوستی بین خلقهای ما و روابط برادرانه بین احزاب ما میکوشد. ما مشترکاً کوشش خود را برای وحدت جنبش جهانی کمونیستی براساس اصول مارکسیسم - لنینیسم در مبارزه برضد تجاوز آمریکا در ویتنام و برای تأمین صلح تشدید خواهیم کرد. ما برای حزب شما و ملت شما موفقیتهای بزرگی را در مبارزه عادلانه تان آرزومندیم.

تلگراف کمیته مرکزی حزب کمونیست ایتالیا

به کمیته مرکزی حزب توده ایران
رفقای عزیز!

بمناسبت بیست و پنجمین سالگرد تأسیس حزب پراقتخار شما تمنا داریم گرمترین و برادرانه ترین احساسات حزب کمونیست ایتالیا را بپذیرید.

تلگراف تبریک حزب کمونیست هندوستان

کمیته مرکزی حزب توده ایران
رفقای عزیز!

شورای ملی حزب کمونیست هندوستان با گرمی بشما و بوسیله شما بنام تمام اعضای حزب توده ایران و مردم زحمتکش ایران بمناسبت بیست و پنجمین سال تأسیس حزب شما، حزب توده ایران تهنیت میگوید. حزب شما بمنابته حزب پیشاهنگ مردم زحمتکش ایران طی بیست و پنجسال موجودیت خود کار عظیم و سنت های حزب کمونیست ایران را به پیش برده و راه مبارزات انقلابی دشوار ولی افتخار آمیزی را پیموده است.

ایران از نظر جغرافیایی تقریباً همسایه ماست. حزب ما پیوسته کار و مبارزه حزب شما را با علاقه و تحسین دنبال نموده است. نقش مهم حزب شما در دوران جنگ و مبارزه ضد امپریالیستی شما پس از جنگ خاطره اش هنوز برای ما زنده است. موفقیت حزب شما در انتخابات سال ۱۹۴۳ و شرکت شما در دولت در سال ۱۹۴۶ انعکاسی از این نقش برجسته است. سهم حزب شما در پیشرفت دموکراسی، بلافاصله پس از جنگ، عظیم بوده است.

حزب توده ایران پیوسته علیه نفوذ نئو کنونیالیستی امپریالیسم، جهت الغاء امتیازات نفت انحصارهای انگلیسی و امریکائی مبارزه کرده است. حزب شما در مبارزه برای ملی کردن نفت نقش عظیمی ایفاء نموده است.

از سال ۱۹۴۹ حزب شما مجبور بفعالیت در شرایط بسیار دشوار مخفی شده است با وجود ترور وحشیانه، توقیف و سوء قصد، شما علیه استبداد سلطنتی، برای تشکیل جبهه واحدی از نیروهای دموکراتیک و میهن پرست بخاطر ایجاد حکومت ملی و دموکراتیک مبارزه کرده اید. ما برای شما رفقای عزیز، در مبارزه تان برای احیاء قانون اساسی و آزادیهای دموکراتیک در ایران، انجام اصلاحات ارضی رادیکال، صنعتی کردن کشور، بهبود شرایط زندگی زحمتکشان و توده های مردم و خروج کشور از پیمان تجاوزکارانه امپریالیستی سنتو موفقیت زیاد آرزو میکنیم.

حزب شما با استواری تمام از اعلامیه و بیانیه مسکو پشتیبانی کرده است و برای وحدت عمل جنبش کمونیستی جهانی و اردو گاه سوسیالیسم در برابر تهاجم امپریالیسم در ویتنام استحکام تمام گام برداشته است.

رفقای عزیز! موجب کمال خرسندی است که علیرغم تلاش وحشیانه امپریالیستها و ارتجاع داخلی برای اعمال فشار بحزب شما، حزب شما بمنابته یک عامل مهم در حیات سیاسی ایران کماکان باقیست.

در این موقع که حزب توده ایران جشن بیست و پنجمین سال تأسیس خود را بر میدارد ما اطمینان داریم که حزب شما علیرغم دشواریها نقش خود را در حیات کشور بیش از پیش تقویت خواهد کرد و نبرد شما بیش از پیش با کامیابی همراه خواهد بود.

با درود گرم و برادرانه

راجش واراگو

دبیر کل شورای ملی حزب کمونیست هندوستان

نیروهای ملی و دموکراتیک! اتحاد درونی خود و اتحاد بین خود و اتحاد خود را با حزب ما بوجود آورید و تحکیم کنید! هرگونه تفرقه ای در میان صفوف نیروهای مترقی ضد رژیم از هر منشائی که باشد بطور عملی و عینی بسود استعمار و ارتجاع است.

احزاب برادر با شور تمام بیست و پنجمین سال حزب توده ایران را شادباش میگویند

نامه تبریک کمیته مرکزی حزب سوسیالیست چکوسلواکی

پراگ ۳۰ سپتامبر ۱۹۶۶
کمیته مرکزی حزب توده ایران
رفقای عزیز!

بمناسبت بیست و پنجمین سالروز تأسیس حزب توده ایران درود های برادرانه خود را تقدیم می‌داریم. ما برای مساعی حزب شما که از روز تأسیس خود در شرایط دشوار علیه ارتجاع داخلی و خارجی و برای تحقق آرمانهای سیاسی و اجتماعی مردم ایران مبارزه میکند احترام فراوان قائلیم.

ما موفقیت شما رفقای عزیز را در امر مبارزه برای متحد ساختن کلبه نیروهای دموکراتیک و ترقیخواه و بخاطر تأمین ترقی اجتماعی و صلح جهانی آرزومندیم. آتونی نووتنی

نامه تبریک کمیته مرکزی حزب سوسیالیست کارگری مجارستان

کمیته مرکزی حزب توده ایران
رفقای عزیز!

بنام صدها هزار کمونیست مجاری تبریکات خود را بمناسبت بیست و پنجمین سالروز تأسیس حزب شما به کمیته مرکزی و همه اعضای حزب توده ایران تقدیم می‌داریم. ما با علاقه کامل و توجه عمیق مبارزه فداکارانه ای را که حزب توده ایران زیر پرچم مارکسیسم - لنینیسم علیه رژیم فاشیست و نژور شدید برای آزادی مردم ایران - استقلال کشور و ترقی اجتماعی انجام میدهد - دنبال میکنیم. ما به کوششهایی که شما برای حفظ پاکیزگی ایده های کمونیستی و برای تحکیم وحدت جنبش جهانی کمونیستی مبذول میدارید ارج فراوان میکنیم. از همبستگی عمیق کمونیستها و مردم مجارستان در مبارزه خودتان مطمئن باشید. ما از صمیم قلب موفقیت شما را در مبارزه شجاعانهتان آرزومندیم.

تلگراف تبریک کمیته مرکزی حزب کمونیست رومانی

کمیته مرکزی حزب توده ایران!

بمناسبت بیست و پنجمین سال تأسیس حزب توده ایران تبریکات صمیمانه و درود های پرشور برادرانه خود را بشما و تمام اعضای حزب توده ایران تقدیم می‌دارد. رفقای عزیز! ما موفقیت شما را در مجاهداتتان بخاطر اتحاد تمام نیرو های میهن پرست و دموکرات، برای دفاع از منافع و حقوق اساسی ملت ایران، برای صلح، دموکراسی و ترقی اجتماعی آرزو میکنیم. کمیته مرکزی حزب کمونیست رومانی

تلگراف تبریک کمیته مرکزی حزب کمونیست سوریه

رفقای عزیز!

کمیته مرکزی حزب کمونیست سوریه بنام همه کمونیستها و افراد ترقیخواه سوریه بمناسبت بیست و پنجمین سالروز تأسیس حزب توده ایران سلامهای گرم و برادرانه خود را باعضاء کمیته و همه اعضای حزب شما تقدیم می‌دارد و در مبارزه بخاطر منافع مردم ایران موفقیت شما را آرزو میکند.

حزب شما برای استقلال واقعی ایران، علیه بلوکهای نظامی امپریالیستی، بخاطر دموکراسی و بهبود زندگی زحمتکشان ایران بمبارزه طولانی و شجاعانه دست زده است و علی‌رغم قربانیهای شجاعانه این مبارزه را ادامه میدهد. حزب شما به‌همراه همه احزاب برادر برای وحدت جنبش کمونیستی جهانی برای جبهه واحد ضد امپریالیستی و صلح پایدار مبارزه میکند.

ارتجاع ایران و ارتجاع کشور های غرب بهمکاری امپریالیستها برای سد کردن راه رهایی و ترقی خلقهای ایران و عرب بنوعی که های خود ادامه میدهند. باین سبب ما مبارزه شما را علیه مرتجعین ایرانی بشما دفاع از حقوق حقه همه خلقهای منطقه خود میدانیم.

ما اطمینان داریم که حزب مارکسیستی - لنینیستی شما مرحله دشوار کنونی را که در آن هیئت حاکمه ترور شدیدی بسوز امپریالیستها علیه ترقیخواهان و همه مردم ایران اعمال میکند، با موفقیت طی خواهد کرد. ما همبستگی خود را با رفقای زندانی شما اعلام می‌داریم و برای شما در مبارزه بخاطر تحقق آرمان مردم ایران موفقیت کامل آرزو میکنیم.

کمیته مرکزی حزب کمونیست سوریه

بعلت تراکم مطالب نامه های تبریک احزاب برادر مغولستان، عراق، ترکیه، اسپانیا، یونان، سوئدان، انگلستان، بلژیک، حزب کمونیست آلمان، اسرائیل، اردن، بولیوی، دانمارک در شماره آینده ماهنامه مردم درج خواهد شد.

نامه تبریک کمیته مرکزی حزب سوسیالیست متحده آلمان

رفقای ارجمند!

بمناسبت بیست و پنجمین سال تأسیس حزب توده ایران کمیته مرکزی حزب سوسیالیست متحده آلمان درود های قلبی برادرانه خود را بشما تقدیم می‌دارد.

حزب توده ایران با مبارزه پیگیر خود برای آزادی ملت ایران از تسلط مونیپلهای خارجی و ارتجاع ایران به یک حزب واقعی ملی، به پرچمدار مبارزه انقلابی ملت ایران مبدل شده است.

با روح فداکاری و استحکام انقلابی عظیم، بدون تزلزل از تعقیب و ترور، اعضای حزب توده ایران برای تشکیل یک جبهه وسیع متحد دموکراتیک و ضد امپریالیستی مبارزه میکنند تا راه را برای آزادی دموکراسی و ترقی اجتماعی در ایران هموار سازند.

اعضای حزب سوسیالیست متحده آلمان و همه زحمتکشان جمهوری دموکراتیک آلمان با حزب توده ایران، با مبارزات کارگر و دهقان دموکرات ایرانی پیوند و همبستگی برادرانه دارند.

همانطوریکه در گذشته بهترین نیرو های جنبش کارگری آلمان با مبارزه پشاهانگ حزب توده ایران دکتر ارانی، و با ناشران روزنامه پیکار، ارگان مبارزه ملت ایران، همکاری کردند، امروز نیز حزب سوسیالیست متحده آلمان و حزب توده ایران در جبهه مشترک مبارزه ضد امپریالیستی در کنار هم قرار دارند.

همراه با احزاب مارکسیستی - لنینیستی سراسر جهان، حزب سوسیالیست متحده آلمان و حزب توده ایران برای تحکیم وحدت و بهم پیوستگی جنبش جهانی کمونیستی بر اساس اعلامیه های ۱۹۵۷ و ۱۹۶۰ برای اتحاد همه نیرو های ضد امپریالیستی میکوشند. این وظیفه عاجل در مبارزه بر ضد تجاوز امریکا در ویتنام، بر ضد سیاست انتقام جویانه امپریالیسم آلمان غربی، در مبارزه بخاطر صلح احراز دموکراسی، استقلال ملی و سوسیالیسم است.

رفقای عزیز!

کمیته مرکزی حزب سوسیالیست متحده آلمان موفقیت کمیته مرکزی و همه اعضای حزب توده ایران را در کوشش برای استحکام سیاسی و سازمانی حزب خود، در مبارزه برای ایجاد جبهه متحد همه نیرو های دموکرات و میهن پرست ایران، آرزومند است.

کمیته مرکزی حزب سوسیالیست متحده آلمان

دیر اول - والتر اولبریش

نامه تبریک کمیته مرکزی حزب کارگر متحد لهستان

کمیته مرکزی حزب توده ایران

رفقای عزیز!

بمناسبت بیست و پنجمین سالروز تأسیس حزب شما صمیمانه ترین درود های برادرانه و تبریکات خود را تقدیم می‌داریم. حزب توده ایران که سن مبارزه جویانه حزب کمونیست ایران را ادامه میدهد و در شرایط دشوار مخفی کار میکند - مبارزه فداکارانه ای را برای منافع حیاتی توده های زحمتکش - حقوق دموکراتیک مردم و تکامل مترقی و مستقل کشور انجام میدهد.

رفقای عزیز! ما موفقیتهای بیشتری را برای شما در امر تکامل و تقویت حزب، در مبارزه شما برای سعادت مردم ایران و امر مشترک ما سوسیالیسم، آزادی ملل و صلح آرزومندیم.

تلگراف تبریک کمیته مرکزی حزب کمونیست بلغارستان

رفقای عزیز!

کمیته مرکزی حزب کمونیست بلغارستان و تمام کمونیستهای بلغار بیست و پنجمین سال تأسیس حزب توده ایران را صمیمانه و برادرانه بشما شادباش میگویند.

ما جریان مبارزاتی را که حزب شما در طول ۲۵ سال موجودیت خویش برای علنی کردن فعالیت خود و بخاطر تأمین منافع حیاتی زحمتکشان ایران و نبل به آزادی و دموکراسی و استقلال انجام داده است همواره با احساس همبستگی برادرانه تعقیب کرده ایم.

کمونیستهای بلغارستان برای وفاداری حزب توده ایران به اصول مارکسیسم - لنینیسم و اترانسویالیسم پروولتری و برای مبارزه آشتی ناپذیری که در شرایط دشوار کار مخفی علیه انواع انحرافات از این اصول انجام میدهد ارزش عالی قائل هستند.

ما در این روز بیست و پنجمین سال تأسیس حزب توده ایران برای شما رفقای عزیز کامیابی های تازه ای را در مبارزه پر ارج نان بخاطر دموکراسی، تأمین استقلال ملی کشور و نیکبختی و بهروزی مردم ایران آرزو می‌داریم. کمیته مرکزی حزب کمونیست بلغارستان

رققا! همبستگی حزبی را جانشین اختلافهای کوتاه نظرانه کنید ، با تفرقه افکنان در درون حزب و نهضت مبارزه نمایید !

با جریان انشعابی تازه در چارچوب اصول مبارزه کنید!

بقیه از صفحه ۳

حزب توده ایران - رهبر توده ها

گردید سازمان وسیعی بدل شد . جلسات متعددی در استانها و شهرستانها بمنظور تدارک برای کنفرانس سرتاسری تشکیل داد . این جمعیت در شهر تهران ۲۰۰ جلسه جمعا با شرکت ۵۰۰۰ زن تشکیل داد . در آذر ماه ۱۳۳۱ کنفرانس سرتاسری زنان ایران تشکیل گردید که نمایندگان خود را برای کنفرانس کیهانک انتخاب و پیمای برای کنفرانس صالح وین ارسال نمود .

با پشتیبانی حزب توده ایران جمعیت هواداران صالح ایران که زیر نظر شاعر بزرگ معاصر ملک الشعراء بهار تشکیل شده بود فعالیت وسیعی انجام داد . به مهمت حزب توده ایران و سازمانهای وابسته آن بود که ایران با جمع آوری ۲ میلیون امضاء زیر بنایه استکھلم در میان کشور های سرمایه داری جهان نسبت به جمعیت خود جای چهارم را پس از فرانسه ، ایتالیا و ژاپن احراز کرد .

فعالیت وسیع حزب در دوران مبارزه برای ملی کردن نفت توأم با فعالیت جمعیت ملی مبارزه علیه استعمار بود . این جمعیت نقش بزرگی در اوج جنبش سالهای ۲۹ - ۱۳۳۲ ایفاء کرد که در مواردی عمده ترین نقش تجویز کننده بود . میتینگ ها و نمایشهای عظیم این جمعیت مانند نمایش ۸۰ هزار نفری تهران و نمایشهای وسیع در ولایات بمناسبت ۱۸ مین سال قرارداد ننگین رضاشاهی ۱۹۳۳ با نفت جنوب و میتینگ صد هزار نفری ۲۳ تیر در تهران بمناسبت ورود هاریمان که بخون کشیده شد تکانهای نیرومندی بود که به جنبش داده میشد .

حزب توده ایران همواره پیشگام تشکیل جنبه واحد نیرو های دموکراتیک علیه امپریالیسم و ارتجاع بوده است . تشکیل « جنبه آزادی » در سال ۱۳۳۲ ، تشکیل جنبه مؤلف احزاب آزادیخواه در سال ۱۳۲۴ ، تشکیل جنبه مطبوعات ضد دیکتاتوری در سال ۱۳۲۷ ، تالیف کار مضیی با کار سازمان های علمی در سالهای ۱۳۲۹ - ۱۳۳۲ ، کامیابیهای است که حزب در این زمینه بموقع خود بدست آورده است و در این زمینه مقاله ویژه ای در مجله دنیا شماره ۳ سال پنجم نگاشته شده است . این فعالیت چه در گذشته و چه بویژه در زمان حال بمقاومت های سرسختی از جانب محافل معین برخورد کرده و میکند ولی پیگیری حزب ما بتدریج این مقاومت ها را بر طرف خواهد کرد زیرا توده های مردم ایران بازموم چنین جنبه ای بی برده اند و در آینده بیشتر پی خواهند برد . کامیابیهای چندین کارزار اخیر شاهد این مدعی است ، حزب ما صدقاته دستگاه نیرومند تبلیغاتی خود را در اختیار همه نیرو های دموکراتیک و ضد استعمار گذارده است و این خود کمکی است به تجمع نیروها .

اینها بود کرده مختصری از فعالیت توده ای حزب ما که تاریخی بس غنی و آموزنده دارد . مهمترین تأثیر این فعالیت عقب نشینی است که هیئت حاکمه ایران امروز مجبور است برای تثبیت موقتی خود بدات دست زند و « اصلاحاتی » انجام دهد که بموقع خود مبارزه ای طولانی علیه آنها کرده بود .

جای شك نیست که حزب ما در جریان این فعالیت جوشان خود دارای اشتباهات جزیی بوده است . همواره علت عدم کامیابی هر جریانی را که ضرورت تاریخی آنرا بوجود آورده و در جهت سیر تاریخ باشد باید در اشتباهات آن جست ، این اشتباهات را صدقاته تجزیه و تحلیل کرد و از آن برای آینده پند گرفت . حزب ما کوشیده است این کار را انجام دهد و بهترین گواه ، قرار های پلنوم چهارم وسیع کمیته مرکزی است که اشتباهات حزب را بویژه در دوران حکومت دکتر مصدق عریان بیان کرده است ولی آياتنها حزب توده ایران بود که اشتباهاتش ناکامی هائی در جنبش بوجود آورد ؟ بدیهی است که

پاسخ باین سؤال منفی است . اینکه دیگران چه اشتباهاتی کرده اند و چه سهمی در شکست ها و ناکامی ها دارند تصدیقش منوط به صداقت خود آنها است . منطق حکم میکند که افلا آنهایی که در ۲۸ مرداد - این روز بزرگترین شکست ها - حکومت را در دست داشتند در باره نقشی که انجام داده اند قدری تعمق کنند و علل شکست را چنانچه هست جستجو نمایند .

در نتیجه تجزیه و تحلیل ناکامیهای گذشته حزب ما باین نتیجه رسیده است که در تمام موارد علت اللعل آن نبودن وحدت در صفوف نیرو های دموکراتیک و ضد امپریالیستی است . لذا نه تنها با تفرقه افکنی و انواع انحرافات در داخل بشدت مبارزه کرده و میکند بلکه با تمام نیروی خود کوشا است که هرگونه تفرقه ای را در مقیاس تمام جنبش رهائی بخش کشور ما نیز از میان براندازد .

سیاست بین المللی حزب ما هم ناشی از همین تمایل است . حزب ما از همان آغاز اختلاف در جنبش جهانی کمونیستی و کارگری روش تفرقه افکنانه و همونیزم رهبران حزب کمونیست چین را محکوم کرد و موعنی اتخاذ کرد که حوادث بعدی بویژه جریانی که امروز در چین میگردد صحت آنرا نشان داده است .

حزب ما علیرغم کوشش آنهایی که میخواهند از اهمیت نقش آن در مبارزه علیه امپریالیسم بکاهند بزرگترین و پیگیرترین نبرد ها را علیه امپریالیسم انجام داده و میدهد . هنگامیکه حزب ما شعار مبارزه علیه هرگونه استعمار کشور ایران ، را سر لوحه سیاست خارجی خود قرار داد هیچ گروهی حتی کلمه استعمار و امپریالیسم را بزبان نیاورده بود . خدمت حزب ما تنها در این نیست که علیه امپریالیسم مبارزه کرده است بلکه مهم تر از همه در آنست که مردم را بمهامیت تغییر ناپذیر و یگانه همه امپریالیست ها واقف ساخت و هرگونه توهم و ایلموزیون را دربراه وجود نیروی خارجی سوم باطل کرد .

دشواری مبارزاتی که حزب ما علیه آلمان هیتلری و فاشیسم انجام داد در همین بود که مبنایست تعالیبی را که مبتنی بر سنت طولانی در باره آلمان و نقش آن بود در هم شکند .

امپریالیسم آمریکا از زمان ورود مستتر شوستر ، نخستین مستشار آمریکائی بعنوان نیروی بیطرف جلوه کرده بود . گروود شوستر از ایران ، رود ایران بریاده سرود خلقی شده بود . میسیون میلیتیو و حتی دومین میسیون آنرا که در زمان جنگ دوم جهانی بایران آمد بسیاری در جهت منافع ملت ایران میدانستند . شهادت اسناد و مطبوعات موجود نخستین حزبی که با تمام توانائی و نیروی خود افشادگری علیه امپریالیسم آمریکا را آغاز کرد و با پیگیری ادامه داد حزب توده ایران بود تا جایی که شعار « یانکی گم شو » شعاری شد که بدیوار هر خانه و بر در هر منزل دیده میشد .

حزب ما جزئی است عمقا مین پرست و در عین حال وفادار به انترناسیونالیسم پرولتری . ماهمبستگی با احزاب کمونیستی و کارگری کشور های دیگرگرام از سرمایه داری و سوسیالیستی و بویژه با حزب بزرگ کمونیست اتحاد شوروی را نه تنها منافی با مین پرستی نمیدانیم بلکه مکمل یکدیگر می شماریم . لیکن وفاداری به انترناسیونالیسم پرولتری بهیچوجه از استقلال عمل ما نمیکاهد . در هر مورد ما هستیم که وضع مین خود را بهتر تشخیص میدهیم ، ما هستیم که بهتر از هرکس میتوانیم خط مشی حزب خود را تعیین کنیم . راز اینکه بهترین و پرشورترین جوانان مین ما ، افسران مین پرست ارتش ایران بسوی حزب ما روی

بقیه از صفحه ۲

فعالیت فراکسیون حزب توده ایران در مجلس

آن شد که نخست وزیر قوام در محافل ترقیخواه با خوش بینی تلقی گردد .

در چنین شرایط داخلی و بین المللی کمیته مرکزی حزب توده ایران باین نتیجه رسید که از زمامداری قوام السلطنه پشتیبانی نماید تا بدبطریق از بروز يك کودتای ارتجاعی موقتا جلوگیری کند و فرصتی بیلد تا بیروزیهای نهضت را در برتو دوران آرامش فترت تحکیم بخشد و با قدرت بیشتری در انتخابات دوره پانزدهم مجلس که باید در ظرف چند ماه انجام میافت شرکت نماید .

پیروزی در این مبارزه آسان نبود زیرا اکثریت ارتجاعی مجلس با پشتیبانی شاه و امپریالیسم انگلستان مصمم شده بود بهر تقدیر از نخست وزیر قوام جلوگیری نماید . برای موفقیت در این زمینه حزب به بسیج نیرو های مردم پرداخت و یکسلسله نمایشها و راهزنیات موجب شد که مجلس با يك رای اکثریت بتأیید به زمامداری قوام رأی داد .

آخرین مبارزه موفقیت آمیز فراکسیون حزبی ما در مجلس چهاردهم جلوگیری از تمدید دوره مجلس بود .

ارتجاع ایران که از گسترش نهضت و نفوذ مادی و معنوی حزب توده ایران سخت نگران شده بود میکوشید تا بلکه دوره چهاردهم را برای چندی تمدید کند و از اینراه بوضع منزلت خویش سرو صورتی دهد . مخالفت حزب ما با این طرح و نمایشهای عظیم توده ای این نقشه را عقیم ساخت .

فعالیت دو ساله فراکسیون توده نشان داد که برای نخستین بار در تاریخ کشور ما گروهی از نمایندگان مجلس راه یافته اند که برخلاف سنت های جاری پارلمانی ایران از هرگونه زد و بند های سودجویانه برکنارند ، آنچه میکوبند ایمان دارند و با قدرت تمام از نظریات و برنامه خویش دفاع میکنند آنچه میکوبند و میکنند بسود مردم زحمتکش و توده های وسیع مردم است ، با امپریالیسم و عمال آن هیچ پیوندی ندارند و صمیمانه از استقلال و آزادی ایران دفاع میکنند .

نمایندگان حزب توده با کمال قدرت تربیون مجلس را برای افشاء دستگاه دولتی ، فقر و سیرت توده های مردم ، بمنظور برپا ساختن تحریکات امپریالیستی ، برای دفاع از آزادیهای دموکراتیک مورد استفاده قرار دادند و هیچ فرصتی را برای ارائه نمودن برنامه ترقیخواهانه خود بسود کارگران ، دهقانان ، کارمندان ، افسران و سربازان ، معلمان و استادان ، بسود پیشرفت اقتصادی و اجتماعی کشور ، ما برای کوتاه کردن دست امپریالیسم از منابع ثروت کشور ، برای اجراء اصلاحات عمیق اجتماعی و سیاسی و اداری از دست ندادند .

برای نخستین بار نمایندگان حزب ما از پشت تربیون مجلس فقر و سیه روزی دهقانان ایران را تحلیل نموده با اعلام شعار « زمین از آن کسانی است که روی آن کار میکنند » طرح تقسیم اراضی را بمیان کشیدند .

برای نخستین بار فراکسیون حزب لزوم تصویب قانون کار و بیمه های اجتماعی را در مجلس مطرح ساخت ، برای نخستین بار طرح تفویض حقوق سیاسی زنان را تقدیم مجلس نمود ، لزوم اجراء مقررات قانون اساسی در باره تشکیل انجمنهای ایالتی و ولایتی را از دولت خواست ، نحوه دموکراتیزه کردن ارتش را مطرح نمود ، اصلاحات عمیق دادگستری را پیشنهاد کرد ، مسئله القاء امتیاز نفت جنوب را بمیان کشید و ضمن مخالفت خود با فرقه های امپریالیستی و طی مباحثات ممتد در باره بودجه کشور ، راه های صحیح اصلاحات مالی را پیشنهاد نمود ، اصلاحات عمیق فرهنگی و اجراء واقعی قانون تعلیمات همگانی ، استقلال دانشگاه و یکسلسله پیشنهادات مختلفه در باره آموزش و پرورش از جانب نمایندگان حزب توده ایران مطرح گردید .

بقیه در صفحه ۷

متکی بامپریالیسم انگلستان و برنامه حفظ وضع موجود با اتخاذ روش ترور و فشار نسبت به حزب توده ایران و نیروهای دیگر دموکراتیک و ترقیخواه قادر بزمامداری نیست .

در این شرایط خطیر يك کودتای ارتجاعی بخواهی احساس میشد . ناتوانی هیئت حاکمه در برابر گسترش نیروهای ملی و دموکراتیک از یکسو و نزدیکی انتخابات دوره ۱۵ مجلس از سوی دیگر موجب نگرانی امپریالیسم انگلستان و ارتجاع داخلی هوادار آنرا ، بویژه در حالیکه جنگ دوم جهانی پایان میافت و نیرو های متفقین مبنایست خاک ایران را ترک کنند ، فراهم میساخت .

این اوضاع و احوال شانس نخست وزیر احمد قوام (قوام السلطنه) را ، که مدتها در کمین چنین فرصتی بود ، زیاد تر کرد . قوام علنا خود را هوادار سیاستی مبتنی به نزدیکی و دوستی با اتحاد شوروی معرفی میکرد و در مصاحبه های مطبوعاتی که با وی انجام میشد لزوم اصلاحات اجتماعی بویژه در مورد دهقانان و کارگران را گوشزد مینمود و از مراعات اصول و موازین قانون اساسی دم میزد و نیز وعده میداد که مسئله آذربایجان را با موافقت مردم آذربایجان حل و فصل نماید . از طرف دیگر عوامل چندی از قبیل مخالفت جدی بین او و سید ضیاء الدین و کدورت بیست ساله اش با انگلستان که به هنگام کودتای سید ضیاء الدین از پشتیبانی قوام شانه خالی کرده و با بازداشت وی موافقت نموده بود ، توأم با مخالفت شخصی شاه و گروه هوادار سیاست انگلیس با وی ، موجب

آوردند و عده ای از آنها هم اکنون در سیاه چالها و در بد آب و هواترین مناطق بسر میبرند و سر تسلیم فرود نمیآورند همین خصیصه حزب ما است . در دامن همین مین دوستی و انترناسیونالیسم حزب ما است که فرزندان چون روزبه و افسرانی که جان سپردند و تسلیم نشدند و یا هنوز با سخت ترین وضعی در زندانها بسر میبرند و صد ها قهرمان دیگر بوجود آمده اند .

خسرو روزبه این قهرمان مردم ایران در آخرین دفاع خود میگوید : من بیاقتضای آنتی که بغضطر خدمت به خلقهای ایران در درون سینتام شعله میکشد راه حزب توده ایران را بر نذریدم ، در پاسخ وعده غفوی که در مقابل تقاضای بغش از شاه به سرگرد و کیلی میدهند میگوید : « من جانم را در راه مین خود فدا میکنم ، چطور ممکن است از شاه که او را خان بیهن گرامیم میدانم تقاضای غفو کنم . » حس فداکاری و از جان گذشتگی و عشق بی پایان وی بچوب توده ایران در اشعاری متبلور است که در آخرین شب زندگیش بدیوار زندان مینویسد و باین چندبیت پایان می پذیرد :

اگر ای شاه من و همسر زیبایی مرا در سحردهیه کنی چند گل سرب مذاب با اسم اسب بکوی به سر و سینه ما یا شوی مست زخون من و او جای شراب صبح فردا بپرسم باز بخواند بسرود که به هشیاری حزب پدرم باد درود آنتی که درون سینه روزبه شعله میکشد خاموش شدنی نیست ، صبح فردای ، و کیلی و قهرمانان شهیددیگر ما خواب و خیال نبوده و نیست . ستارگانی مانند خاوری و حکمت جو و قهرمانان گننام دیگر حزب ما که در چنین دوران خفقان آوری در آسمان تیره و تار مین ما میدرخشد مینترین چنین صبح فردائی ، هستند .

درود بی پایان بمبارزان تسلیم شدنی که حزب توده ایران در دامن قهرمان پرور خود پرورش داده است . افتخار جاویدان به قهرمانانی که در راه مین ما ایران جان سپرده اند . زندۀ جاوید حزب توده ایران .

مبارزان نهضت رهائی بخش ایران! پرچم پر افتخاری را که قهرمانان و شهیدان نهضت بشما سپرده اند سر افراز نگاه دارید!

بقیه از صفحه ۱

بدون مبارزه پیروزی نیست

در روستا، در ارتش، در مجلس، در دولت، در دانشگاه است معمولاً به سه دوران تقسیم میشود. دوران اول دوران فعالیت علنی از مهرماه ۱۳۲۰ تا بهمن ۱۳۲۷. دوران دوم غیر علنی که از بهمن ۱۳۲۷ تا مرداد ۱۳۳۲ جریان دارد. بالاخره دوران سوم دوران فعالیت حزب پس از کودتای ۲۸ مرداد تا امروز. دورانهای مزبور از لحاظ سلطه بیشتر این یا آن جناح هیئت حاکمه در قدرت، از لحاظ سلطه بیشتر این یا آن امپریالیسم در سیاست و اقتصاد کشور و همچنین از لحاظ نیرو هائی که در نبرد شرکت دارند و بالاخره از نظر دامنه و عمق و مضمون مبارزه از یکدیگر متمایزند.

در حیات بیست و پنجساله حزب تغییرات مهمی در جهان و در ایران صورت گرفت. شکست فاشیسم در دومین جنگ جهانی، ترلز و تلاشی سیستم مستعمراتی، پیدایش سیستم جهانی سوسیالیسم تناسب نیروها را در صحنه جهانی به نفع اردوگاه صلح و دموکراسی و سوسیالیسم و بزبان امپریالیسم و ارتجاع جهانی تغییر داد ولی متأسفانه در مین ما از اوضاع مساعد داخلی و جهانی استفاده لازم بعمل نیامد. بر اثر توطئه های پی در پی امپریالیسم و ارتجاع و در نتیجه تشتت و تفرقه در صفوف نیروهای ملی و دموکراتیک جنبش رهائی بخش ملی بناکامی گرایید.

کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ فاجعه ای بزرگ در تاریخ معاصر مین ما است. کودتای مزبور به همه پیروزیهای که بر اثر مبارزات طولانی حاصل شده بود قلم بطلان کشید. رژیم ترور و استبداد فردی را با تمام زوائد و ظواهر آن بر ما مسلط ساخت ولی حزب ما با وجود شرایط سخت و دشوار در پیوند با خلق، علیه دشمنان خلق و در جهت تأمین آرمانهای خلق مبارزه خود ادامه داد و پرچم مبارزه را همچنان در اهتزاز نگاهداشت. پیگیری و سازش ناپذیری حزب ما در مبارزه با امپریالیسم و ارتجاع خشم و غضب حیوانی دشمنان قسم خورده خلق را علیه ما برانگیخت. هیچگاه زندانهای ایران از توده ایها خالی نشد و خون بسیاری از قهرمانان با نام و بی نام حزب جاری گردید، در این هنگام که مراسم خاصی بمناسبت گذشت بیست و پنجسال از تاریخ حزب خود بر گزار میکنیم در برابر قهرمانان و شهیدان حزب و سایر کسانی که در راه آرمانهای خلق جان داده اند سر تعظیم فرود مآوریم و با الهام گرفتن از آنها و در راه تحقق آرمانهای آنها مبارزه خود ادامه میدهم.

گرچه بیست و پنجسال مبارزه حزب ما و سایر نیروهای ملی و دموکراتیک با کامیابی همراه نگردید ولی مبارزات مزبور اثرات

بسیار ژرف خود را در کلیه شئون زندگی در جامعه ما گذاشته است، منشاء و محرک رفرمها و عقب نشینی هائی است که رژیم حاضر در سالهای اخیر ناگزیر بدان تن در داده است. خصوصیت عمده رفرمها و عقب نشینی های مزبور، سطحی و نیم بند و ناپذیری آنها است. محتوی اقتصادی اقدامات مزبور بسط مناسبات سرمایه داری و رهبری اقتصاد کشور در جهت استعمار نو است. نتیجه عملی چنین شیوه ای ابدی شدن فقر و جهل و بیماری و ویرانی در کشور ما است.

در دوران رژیم کودتا وابستگی کشور با امپریالیسم و در مرحله نخست با امپریالیسم امریکا شدید تر شده است. امپریالیسم تسلط خود را بر کلیه امور اقتصادی، سیاسی و نظامی کشور ما برقرار نموده است. تسلط کنسرسیوم بین المللی نفت و دیگر انحصارهای امپریالیستی در صنایع نفتی مین ما، تعقیب سیاست درهای باز و غارت بی بند و بار بازارهای کشور ما حفظ و بسط نفوذ انحصارهای امپریالیستی و تقویت و تشویق سرمایه های بزرگ کپیر اداری مظاهری چند از این وابستگی است. شرکت ما در اتحادیه نظامی سنتو و در قرارداد دوجانبه با امریکا، قبول مقررات وهن آور کابیتولاسیون، وجود صدها و هزاران افسر و درجه دار امریکائی در ارتش، ارتش ایران را بیک زائده پنتاگون تبدیل نموده است.

سیاست خارجی ما پیروی از امپریالیسم در همکاری با ملک فیصل ها، ملک حسین ها خلاصه میگردد. ما در سیاست خارجی حتی از پاکستان و ترکیه با اصطلاح هم پیمانان خود در سنتو عقب مانده ایم. ایران بیک از قطبین ارتجاعی خاور میانه تبدیل شده است و دشمنی تمام نیروهای ملی و دموکراتیک این ناحیه را علیه خود برانگیخته است.

عنصر تازه در سیاست خارجی ایران بهبود نسبی روابط ایران با کشورهای سوسیالیستی و در درجه اول با اتحاد جماهیر شوروی است. حزب ما هوادار بسط هر چه بیشتر آن بوده وهست حزب ما بسط مناسبات بین ایران و کشورهای سوسیالیستی را نمودار مشخصی از نیروی روز افزون سوسیالیسم و افزایش تأثیر آن در سیر تاریخ میدانند، نه از کرامات هیئت حاکمه ایران که سالها از آن جلوگیری کرده است. ما بسط مناسبات مزبور را با خواستها و مطالبات مردم ایران که پیوسته جویای بهبود همه جانبه روابط با کشورهای سوسیالیستی بوده اند منطبق میشمریم و آنرا هم از لحاظ رشد و تکامل سریع اقتصادی و هم از جهت تحکیم استقلال سیاسی و کسب استقلال اقتصادی برای مین ما ضروری میدانیم. با بهبود مناسبات ایران با کشورهای سوسیالیستی و بروز برخی مقاومتها در برابر

با کمال تأسف رفیق علی جهاد از اعضاء قدیمی حزب ما اخیراً در شهر دوشنبه (اتحاد جماهیر شوروی) بدرود حیات گذت. وی در سال ۱۳۰۳ در کز شهر دریک خانواده دهقانی تولد یافت. دوران تحصیل را در شهر تبریز بپایان رساند و بعنوان کارگر پارچه باف نخست در تبریز و سپس در مازندران بکار مشغول گردید. وی در سال ۱۳۲۳ هنگامیکه کارگر بیست ساله ای بود به صفوف حزب توده ایران پیوست. از این دوران تمام نیروی خود را در راه استقلال مین عزیز و بهبود زندگی طبقات زحمتکش که خود از آنان منشاء میگرفت مصرف نمود. پس از تشکیل شورای متحده مرکزی در سال ۱۳۲۳ رفیق جهاد بنمایندگی از طرف اتحادیه کارگران فیروز کوه در نخستین کنفرانس اتحادیه در تهران شرکت کرد. اوائل سال ۱۳۲۴ مسئول اتحادیه کارگران زنجان و سپس مسئول اتحادیه کارگران بهشهر شد. سال ۱۳۲۵ به زادگاه خویش آذربایجان بازگشت و از این زمان فعالیت سیاسی خود را در فرقه دموکرات آذربایجان آغاز نمود. وی نخست مسئول تشکیلات کمیته خلخال و سپس بسمت صدر کمیته محلی سراب انتخاب شد. رفیق علی جهاد در سال ۱۳۲۷ بملت تعقیب پلیس ناگزیر به کشور اتحاد جماهیر شوروی پناهنده شد. در دوران مهاجرت وی لفظ ای از کوشش بازماند و بارتقاء سطح دانش خویش پرداخت. او موفق شد دانشکده مارکسیسم - لنینیسم و نیز دانشکده حقوق شهر دوشنبه، (تاجیکستان) را به پایان رساند و در آخرین سالهای حیات به دریافت دکتری علوم فلسفه نائل گردید و از رساله خود در زمینه تعالیم اجتماعی ابونصر فارابی دفاع نمود. ما این حادثه تألم انگیز را به هوسر و سه فرزند رفیق فقید و نیز به تمام رفقای حزبی تسلیت میگوئیم. خاطره روشن رفیق علی جهاد پیوسته در ضمیر ما باقی خواهد بود.

انحصارهای امپریالیستی در سیاست خارجی کشور یک نوع ناهمگونی بچشم میخورد و احتمالاً ممکن است موجب پاره ای گمراهیها گردد. واقعیت آنست که جهت عمده و مسلط در سیاست خارجی رژیم کودتا کماکان ضد ملی و ارتجاعی و جزئی از سیاست خارجی امپریالیسم و ارتجاع جهانی است.

خلفهای مین ما از کمترین حقوق سیاسی و اجتماعی محرومند پنجاه هزار مآورین سازمان امنیت و اطلاعات کشور آنچنان جهنمی را بوجود آورده اند که در تاریخ گذشته ایران هیچگاه سابقه نداشته است. سفارتخانه های ایران به شبکه بزرگی از سازمان امنیت تبدیل شده است. مجلس، سنا، نخست وزیر، وزیر، مدیر کل، دادگاه قاضی، دادستان، همه و همه آلات بی اراده ای در مشت این

بقیه از صفحه ۶

فعالیت فرا کسیون حزب توده ایران در مجلس

این بود خلاصه ای از فعالیت فرا کسیون حزب توده ایران در مجلس چهاردهم یعنی یگانه دوره تقنینیه ای که نمایندگان حزب طبقه کارگر در مجلس شورا شرکت داشتند و امکان یافتند که مطالبات طبقه کارگر و سایر زحمتکشان ایران را از پشت تریبون مجلس عرضه کنند. توده های زحمتکش و ترقیخواه ایران نیز بنوبه خود زحمات نمایندگان و اقامی خویش را بی پاداش نگذاشتند. در آخرین روز مجلس چهاردهم میدان بهارستان ناظر صحنه شورانگیزی از ابراز احساسات مردم تهران نسبت به نمایندگان حزب توده ایران و اقلیت ترقیخواه مجلس بود. هزاران نفر از کارگران، پیشه وران، بازاریان، دانشجویان و روشنفکران در برابر مجلس اجتماع کرده انتظار خروج نمایندگان را داشتند. در حالیکه و کلاه اکثریت با سرافکندگی از در مخفی مجلس را ترک گفتند، نمایندگان حزب توده ایران و اقلیت ترقیخواه با سر بلندی از عمارت مجلس خارج شده و مورد احترام و تجلیل پرشور مردم قرار گرفتند. مردم اعضاء فرا کسیون توده را سردست بلند کرده و با فریاد زنده باد نمایندگان حقیقی ملت تا پایان میدان بهارستان بردند. بدینسان مردم تهران نمایندگان و اقامی خود را با بهترین و ارزنده ترین پاداشها مفتخر ساختند.

گشتابوی ایرانی اند. هر روز گروه تازه ای از جوانان مین پرست و مبارز مین مادسته تکبیر میشوند، به شکنجه گاههای سازمان امنیت و سپس به دادگاههای نظامی روانه میگرددند. تنها در دو سال اخیر چهل و دو حکم اعدام صادر شده که در مورد بیست نفر از آنها حکم اجراء گردیده است.

آیا میتوان نام چنین وضعی را ثبات گذاشت؟ البته خیر. هیئت حاکمه ایران با شکل و محتوی کنونی خود قادر بحل تناقضات جامعه ما نیست. حزب ما عقیده دارد که تنها از طریق اجرای یک تحول بنیادی و انقلابی میتوان نظام ضد ملی و ضد دموکراتیک موجود را در کشور دگرگون نمود، از طریق راه رشد غیر سرمایه داری و استقرار اصول دموکراتیک حکومت مردم بر مردم را در کشور مستقر ساخت و با آهنگ سریع رشد به عقب ماندگی دیرینه و روز افزون کشور خاتمه داد. بدون چنین تحولی، ایران نمیتواند بسرعت صنعتی، غنی، نیرومند گردد و نقش شایسته خود را در تمدن و تاریخ ایفاء نماید. بدیهی است بخودی خود چنین تحولی صورت پذیر نیست. تنها از طریق شکل و مبارزه و اتحاد همه نیروهای ملی، مترقی و دموکراتیک جامعه میتوان بانجام این وظیفه مبرم تاریخی که تاریخ در برابر ما گذاشته است نائل آمد. تسلیم شدن بوضع موجود و بانتظار فضا و قدر نشستن پنداری عبث است. هر توده ای آگاه و هر مین پرست واقعی میدانند بدون مبارزه پیروزی نیست و نمیتواند باشد. حزب ما با استفاده از تجارب شیرین و تلخ زندگی بیست و پنج ساله خود و با اعتماد و اعتقاد به حقانیت خویش از دشواریها نمی هراسد و بیگمراهانه مبارزه مقدس و انقلابی خود برای انجام یک تحول بنیادی و انقلابی همچنان ادامه میدهد.

رقفای حزبی! بکوشید تا جهان بینی مارکسیسم - لنینیسم را هر چه ژرفتر فراگیرید! از اصول این جهان بینی علمی و انقلابی در برابر انحراف چپ و راست، در برابر انحراف رفورمیستی و آوانتوریستی و رویونیسم چپ و راست دفاع کنید! میهن پرستی را با انترناسیونالیسم پرولتری در آمیزید!

حیدر عمو اوغلی

یکی از بنیاد گزاران

حزب کمونیست ایران

وازر هبران برجسته جنبش آزاد بخواهی دوران شروطه

سلیمان محسن اسکندری

مبارز مشهور راه آزادی و یکی

از بنیاد گزاران ورهبران برجسته

حزب توده ایران

هموطن عزیز! رفقای حزبی!

به این آدرس در استکهلم (سوئد) با رادیو پیک ایران، ماهنامه مردم، مجله دنیا و مجله مسائل بین‌المللی مکاتبه کنید. نظریات، انتقادات و پیشنهاد های خود را برای بهبود رادیو و مطبوعات و مجموعه فعالیت ما ارسال دارید.

P. B. 4176

**Stockholm 4
Sweden**

بشهر شب در آمد پهلوانی، پیکرش از نور

— ۱ —

بشهر شب در آمد پهلوانی، پیکرش از نور
بکف زوبینی از پرتو، بدل یک شعله آتش
چنین فرمود مردم را: «چنان دانم که در ظلمت
نمی یابید راه بخت را، در آرزوی صبح
به تلخی اشک میبارید و در جان حسرتی دارید.
شنیدستم که تاریکی چو دود زهر آگینی
برآید از کنام ازدهای ناخوش آئینی،
نشسته بر سر تختی، بسر تاجی، بکف گریزی
بسی دژخیم خلق آزار اندر آستان او
سرا پا لعنت و کبر است و بیداد است جان او
من از راه آمدم ایدر، برای جنگ با اژدر.
بدین زوبین بدرم پیکر آن دیو مردم در،
بدین آتش بسوزانم سرای ظلمت آبادش،
برانم قوم نا میمون، بر آرم بیخ پیداش.
شما گر دوستدار صبح و گردانی جوانمردید
در این رزم معظم یار پا بر جای من گردید!»

— ۲ —

چو اژدرها شنید این داستان را از بد اندیشان
خروشید و فرو پیچید و زهر افشاند و آتش بیخت
سپاهی سخت ترس آور بجننگ پهلوان انگیخت.
بجان پهلوان افتاد و یاران جیش اژدرها
چه سرها شد جدا در رزم مرگ آور زیبکرها
ولی بی باک می رزمید آن گرد بزرگ آئین
بسوی قصر اهریمن هزاران پرتوی زوبین
هزاران شعله آتش همی افکند بی پروا
ز زخم دشمنان پر خون سراپا پیکر یا کش
ولی یکدم نمی لرزید آهنگک طربناکش
بمیدان پهلوان نور می رزمید و می رزمید
بهر دم قهرمانی از میان خلق بر میخواست
کنار گرد نورانی صف امداد می آراست.
بشهر شب رسید آوای یرشور خروس صبح
ز پژواک دل انگیزش متین تر گشت همتها
امیدی نو پدید آمد به جانها — گرچه ظلمتها،
چو دودی سهمگین بر جا و دشمن نیز بر جا بود
ولی آن گرد نورانی سرا پا گرم هیجا بود.
بلی، آن گرد نورانی است حزب توده ایران
کنون یک ربع قرن این پهلوان زبده میرزمد
بضد ظلمت دیرین، برای صبح آزادی،
برای آنکه در دلهای غمگین بشکفت شادی.
در این سنگر نخواهد خفت، تا از سایه های شب
برآید ارغوانی پیکر خورشید خوش منظر
بر افشاند بشهر شب ز گردونها شعاع زر.

ا. س.

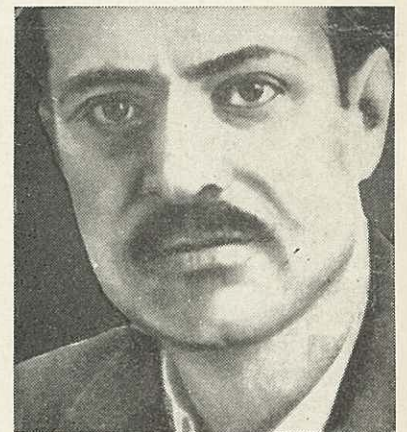
دکتر تقی ارانی

رهبر زحمتکشان ایران

و مبارز شهید راه کمونیسم

خسر و روزبه

عضو کمیته مرکزی حزب توده ایران

و قهرمان ملی ایران

خوانندگان عزیز

توجه فرمائید!

بتا به پیشنهاد و درخواست عده زیادی از شنوندگان گرامی رادیو پیک ایران، در ساعات پخش رادیو شرح زیر تغییر داده شده است:

رادیو پیک ایران همه روزه در ساعت ۶ و ۷ و ۵۰ دقیقه بعد از ظهر بوقت تهران بر روی امواج کوتاه ۲۵ - ۲۶ - ۳۱ متر برنامه پخش میکند. در ساعت ۶ بعد از ظهر پس از اعلام برنامه بزبان فارسی، گفتار بزبان کردی آغاز میشود و تا ساعت ۶ و ۳۰ دقیقه ادامه مییابد. از ۷ و ۳۰ دقیقه تا ۷ برنامه بزبان آذربایجانی و از ساعت ۷ تا ۷ و ۵۰ دقیقه برنامه فارسی پخش میگردد. عین همین برنامه از ساعت ۷ و ۵۰ دقیقه مجدداً تکرار میگردد و تا ساعت ۹ و ۴۰ دقیقه ادامه مییابد. از خوانندگان گرامی خواهشمندیم ساعات و امواج رادیو پیک ایران را بدوستان و آشنایان خود نیز اطلاع دهند.